

خبرنامه الکترونیکی

مؤسسه مطالعات فرهنگی و اجتماعی
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

شماره یازدهم، پائیز ۱۳۹۹

مؤسسه مطالعات فرهنگی و اجتماعی
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

Iranian Institute
for Social and Cultural Studies

Tel: 22078666

مهر: ۲۲۸۰۶۲۰

مدیر مسئول
حسین میرزائی

شورای سردبیری
رضا ماحوزی و علی میرزائی

طراح گرافیک و صفحه آرا
مهناز شاهعلی و آده

همکاران و روابط عمومی
علی شمس و موسی مرتضوی

نشانی

خیابان پاسداران، خیابان شهید
مؤمن نژاد (گلستان یکم)، شماره ۱۲۴،
مؤسسه مطالعات فرهنگی و اجتماعی

اطلاعات تماس

تلفن: ۲۲۵۷۰۷۷۷ - ۲۲۵۷۰۶۶۶
نمابر: ۲۲۵۷۰۷۲۲

WWW.ISCS.AC.IR
INFO@ISCS.AC.IR

مؤسسه مطالعات فرهنگی و اجتماعی
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

Iranian Institute
for Social and Cultural Studies

Tel : 22570666

۲۲۵۷۰۶۶۶

فصلنامه علمی

یادداشت سردبیر

چرا باید درباره آموزش عالی زیاد گفت و شنید؟ ۳

نشت‌های علمی

- سلسله نشت‌های از آموزش عالی کلاسیک به آموزش عالی الکترونیکی
- چالش‌ها، الزامات و فرصت‌های آموزش عالی بین‌المللی مجازی ۴
- هوش مصنوعی و آینده دانشگاه‌ها ۹
- فعالیت‌های آموزشی؛ الزامات و به-روش‌ها ۱۳
- فعالیت‌های آموزشی؛ نوآوری‌ها و چشم‌اندازها ۱۹
- تولید محتوا و نشر الکترونیکی ۲۲
- فعالیت‌های آموزشی؛ استراتژی‌های تدریس و کلاس‌داری در محیط آنلاین ۲۵
- تولید محتوا و نشر الکترونیکی ۳۰
- ابزارها و زیرساخت‌های فنی مورد نیاز برای آموزش الکترونیکی ۳۴
- فعالیت‌های آموزشی؛ یادگیری مشارکتی در محیط آنلاین ۳۶

سلسله نشت‌های هفته پژوهش و فناوری

- زنان در آموزش عالی ایران ۴۰
- بین‌المللی‌سازی آموزش عالی ایران ۴۶
- هویت‌های فرهنگی و اجتماعی در آموزش عالی ایران ۵۴
- پدیده پاپان‌نام‌نویسی، سیاست‌گذاری‌ها و شرایط امکان ۶۴
- مسائل اجتماعی زندگی دانشجویی ۷۷
- آموزش عالی سبز ۷۵

سلسله نشت‌های گروه‌های علمی مؤسسه

- گروه مطالعات علم و فناوری ۸۰
- نقش کتابخانه‌ها در قشر نخبه‌ی اجتماعی جامعه علمی ۸۰
- نسبت موزه‌ها با تولید و ترویج علم ۸۳
- گروه مطالعات ارتباطات و فضای مجازی ۸۷
- وضعیت علوم ارتباطات در ایران ۸۷
- دامنه و مسائل ارتباطات و فضای مجازی ۹۳
- گروه مطالعات زنان
- زنان در آموزش عالی؛ با نگاهی به دانشگاه ایلام ۹۷
- زنان در آموزش عالی؛ با نگاهی به دانشگاه شهرکرد ۱۰۲

سلسله نشت‌های نقد و بررسی کتاب

- نقد و بررسی کتاب «آموزش سواد زیست محیطی» ۱۰۶
- نقد و بررسی کتاب «دانشگاه بوم‌شناختی» ۱۱۰
- نقد و بررسی کتاب «زیست دانشجویی؛ سیاست و هویت» ۱۱۶

جامعه ایرانی و بحران کرونا

- نحوه مواجهه نظام آموزش عالی کشورهای منطقه MENA با بحران ویروس کرونا ۱۱۹
- انتشار کتاب پاندمی، مردم و روایت ۱۳۷
- فراخوان ثبت روایت‌های کرونایی دانشگاهیان ۱۳۸
- اختصاص دو شماره از فصلنامه مطالعات میان‌رشته‌ای در علوم انسانی به موضوع کرونا ... ۱۳۹

اخبار مؤسسه

- حسین میرزایی: دانشگاه جامعه محور، دانشگاه مقاله محور نیست / حضور علوم انسانی در بخش صنعت از فاز صفر آن معنا دارد نه هنگام بروز مشکل ۱۴۰
- گرامی داشت میراث علمی استادان فقید زندگیاورد غلامعباس توسلی، مهدی طالب و منوچهر آشتیانی ۱۴۲
- حسین میرزایی: شعار «علم برای جامعه و با جامعه» در روز جهانی علم آسمال، ضرورت توجه به مسئولیت اجتماعی دانشگاه را دو چندان کرده است ۱۴۸
- اعلام فراخوان دومین همایش «از مدارس نوین تا دانشگاه در ایران» ۱۵۰
- امضای تفاهتنامه همکاری بین مؤسسه مطالعات فرهنگی و اجتماعی، دانشگاه شهید بهشتی و قطب علمی آموزش عالی ۱۵۱
- رژنا ماحوزی: هوش مصنوعی با دانشگاه‌های جهان و دانشگاه‌های ما چه خواهد کرد؟ .. ۱۵۲
- برنامه پنج ساله اعضای هیئت علمی مؤسسه تصویب شد ۱۵۴
- فعالیت‌های علمی و پژوهشی اعضای هیئت علمی ۱۶۰

اخبار جشنواره بین‌المللی فارابی

- انتصاب دبیر، رئیس دبیرخانه و دبیر علمی دوازدهمین جشنواره بین‌المللی فارابی .. ۱۶۲
- تقدیر از پروفیسور کندو با حضور سفیر جمهوری اسلامی ایران در ژاپن ۱۶۳
- اهدای جایزه نقدی مرحوم داکتر داریوش شایگان به مؤسسه نیکان ۱۶۵

معرفی کتاب‌های مؤسسه

- «زنان در جهان دانشگاهی؛ دیدگاه‌های تطبیقی» ۱۶۶
- کیفیت در آموزش عالی؛ توسعه فضیلت حرفه‌ای ۱۷۲
- روایای ناتمام؛ تجربه زیسته دختران در دانشگاه‌های ایران ۱۷۵
- آموزش عالی و تحولات فرهنگی - اجتماعی زنان ۱۷۹
- زیست دانشجویی؛ سیاست و هویت ۱۸۳

نایزهای نشر

- نایزهای نشر در فصل پاییز ۱۸۴
- آثار در دست انتشار در فصل زمستان ۱۸۵

چرا باید درباره آموزش عالی زیاد گفت و شنید؟

در همین راستا این مؤسسه همچون فصول قبل، در فصل پاییز اسامال نیز علاوه بر نشست‌هایی که با مشارکت معاونت‌های متعدد وزارت علوم، تحقیقات و فناوری برای توسعه و ترویج ادبیات آموزش عالی الکترونیکی برگزار کرده است، برای نخستین بار در هفته پژوهش، میزهای تخصصی اعضای هیئت علمی خود را به حوزه ستاد و مدیران مراکز آموزش عالی کشور برد تا صدای تحقیقات آن‌ها به گوش مخاطبانی که دغدغه ارتقاء آموزش عالی و به تبع آن، ارتقاء کشور را دارند برسانند. همچنین گروه مطالعات زنان مؤسسه نیز در همکاری با دفتر مشاور وزیر علوم در امور زنان و خانواده مجموعه نشست‌های ملی‌ای را با هدف شنیدن صدای دانشگاه‌های حاشیه‌ای و دانشگاه‌های استان‌های متعدد آغاز کرده است تا مدیران و محققان بگونه دقیق‌تری موضوعات و مسائل زنان در آموزش عالی که حدود نیمی از جمعیت آموزش عالی ایران را به خود اختصاص داده‌اند، بشنوند و متناسب با تحولات پیش آمده و پیش رو سیاست‌های لازم اتخاذ شود.

مجموعه پیش رو گزارشی است از سه ماه فعالیت بخش‌های متعدد مؤسسه با هدف فهم شرایط مراکز آموزش عالی ایران و اعتلای آن. شئون متعددی چون نقد کتاب‌ها، معرفی کتاب‌ها، فراخوان‌ها، یادداشت‌ها و غیره همگی در این راستا قابل فهم است. امید است این زیاد گفتن‌ها و شنیدن‌ها در این برهه تاریخی که آموزش عالی مجال آن را یافته است تا در اوج بحران به خود بیندیشد، بتواند سهمی در باز کردن راه آینده‌ما داشته باشد.

رضا ماحوزی

معاون پژوهشی و آموزشی مؤسسه مطالعات فرهنگی و اجتماعی

تاریخ کوتاه آموزش عالی در ایران در سده اخیر بسیار فراز و فرودها را به چشم دیده و تجربه کرده است. با این همه، این نهاد جایید کمتر به خود اندیشیده و در بیشتر مواقع در خدمت نهادهای قدرت بیرونی عمل کرده است. این خدمتگذاری در دهه‌های اخیر با آشننگی‌های متعددی در حوزه کیفیت و مدیریت و مدیریت همراهِ شده و چنان فشار آموزش عالی را از ریل خارج کرده است که بدیهی‌ترین موضوعات از قبیل آزادی آکادمیک، تعاملات علمی متقابل بین المللی، حیات فرهنگی زنده و پویا و نقش جامعه در مدیریت آموزش عالی، به بیگانگی‌ترین مقولات تبدیل شده و به حاشیه رفته است. گویی در این وضعیت به مصداق نظریه آتامنسیس (یادآوری) افلاطون، باید مکرر در مکرر این بدیهیات را از ضمیر خفته آموزش عالی به سطح حافظه روزمره آن بیاوریم و خاطرنشان کنیم که اساساً بدون این بدیهیات، چیزی به نام آموزش عالی وجود نخواهد داشت؛ هرچند نهاد تولید مدرک دانشگاهی وجود داشته باشد. این اتفاق نیکویی است که در سالیان اخیر آغاز شده اما تا رسیدن به مطلوب راهی طولانی در پیش داریم.

مؤسسه مطالعات فرهنگی و اجتماعی به عنوان یکی از بخش‌های قوه اندیشنده نظام آموزش عالی به خود، تلاش دارد در تمامی فعالیت‌هایش خواه فعالیت اعضای هیئت علمی‌اش و با فعالیت‌های پژوهشی و آموزشی و انتشاراتی‌اش و یا در آگاهی‌بخشی‌هایی که در قالب سمینارها و نشست‌ها و همایش‌ها و فراخوان‌هایش دارد، در این باره زیاد سخن بگوید. اندیشمندان و مدرسان و محققان دانشگاهی و مدیران واحدهای آموزش عالی را به شنیدن استانداردهای جهانی و ضوابط توسعه و ترویج علم و نقاظ ضعف جامعه دانشگاهی موجود دعوت کند.

